EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 4.6.2025
COM(2025) 224 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sloveniens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

{SWD(2025) 224 final}

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sloveniens ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97[1], särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar och förhindra alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen genomför multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap för finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på längden på den nationella valperioden. Nettoutgiftsbanan[2] i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen,

[1] EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263: ”*nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för

däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att underskottet i de offentliga finanserna minskas eller hålls kvar under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241[3], genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435[4] (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Slovenien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 30 april 2021 lämnade Slovenien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. Den 20 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Sloveniens återhämtnings- och resiliensplan[5], som ändrades enligt artikel 18.2 den 16 oktober 2023 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet[6]. Delutbetalningarna ska

---

unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.”

[3] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa. eu/eli/reg/2023/435/oj).

[5] Rådets genomförandebeslut av den 20 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Sloveniens återhämtnings- och resiliensplan (10612/21).

[6] Rådets genomförandebeslut av den 16 oktober 2023 om ändring av genomförandebeslutet av den 20 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Sloveniens återhämtnings- och resiliensplan (13615/1/23).

verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Slovenien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmål och mål ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål för samma reform eller investering som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Sloveniens nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan[7]. Planen lämnades in i enlighet med artikel 11 och artikel 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263, omfattar perioden från 2025 till 2028 och visar en finanspolitisk anpassning över fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen ett yttrande om Sloveniens utkast till budgetplan för 2025. På samma datum antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Slovenien inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet[8] den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft, och iii) försörjningstrygghet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja uppstartsföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för uppstartsföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen lagt fram en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv, konkurrenskraftfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka försörjningstryggheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

---

[7] Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

[8] Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är alltjämt lika relevanta för bedömningen av ändrade återhämtnings- och resiliensplaner i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktiga ekonomisk-politiska utmaningar som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanerna, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i 2019–2024 års landsspecifika rekommendationer.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Slovenien. Rapporten innehöll en bedömning av Sloveniens framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Sloveniens genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Slovenien står inför. I landsrapporten bedömdes också Slovenien framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(11) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Slovenien: 5,6 % 2025, 4,4 % 2026, 4,1 % 2027 och 4,0 % 2028, vilket motsvarar de maximala kumulativa ökningstakter som beräknats med 2023 som basår på 12,1 % 2025, 17,0 % 2026, 21,8 % 2027 och 26,6 % 2028. Den 28 april 2025 lämnade Slovenien in sin årliga lägesrapport[9] om efterlevnad av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar som åtgärd mot de huvudsakliga utmaningar som identifierats i den europeiska planeringsterminens landsspecifika rekommendationer. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Sloveniens halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts för att uppnå målen i återhämtnings- och resiliensplanen i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess återverkningar utgör en existentiell utmaning för Europeiska unionen. Kommissionen har rekommenderat en samordnad aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten för att stödja EU:s ansträngningar för en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna, och detta förslag välkomnades av Europeiska rådet den 6 mars 2025. På Sloveniens begäran den 29 april 2025 antog rådet den [datum], efter kommissionens

[9] De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

rekommendation, en rekommendation som tillåter att Slovenien avviker från och överskrider de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter[10].

(13) På grundval av uppgifter som validerats av Eurostat[11] minskade Sloveniens underskott i de offentliga finanserna från 2,6 % av BNP 2023 till 0,9 % 2024, medan den offentliga bruttoskulden sjönk från 68,4 % av BNP i slutet av 2023 till 67,0 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 4,5 % 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Slovenien också nettoutgiftsökningen 2024 till 4,5 %. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen[12], som innefattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, kontraktiv, med 1,1 % av BNP 2024.

(14) Enligt den årliga lägesrapporten förväntas i det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Sloveniens budgetprognoser en real BNP-tillväxt på 2,1 % år 2025 och 2,4 % år 2026, medan inflationen mätt enligt det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) beräknas uppgå till 2,3 % 2025 och 2,3 % 2026. I kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 2,0 % 2025 och 2,4 % 2026, och HIKP-inflationen till 2,1 % 2025 och 1,9 % 2026.

(15) I den årliga lägesrapporten förväntas underskottet i de offentliga finanserna öka till 1,9 % av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten beräknas minska till 66,0 % till slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 5,3 % 2025. I kommissionens vårprognos 2025 förutses ett offentligt underskott på 1,3 % av BNP 2025. Ökningen av underskottet 2025 är främst en återspegling av lägre kapitalinkomst och högre ersättningar till anställda på grund av infasningen av lönereformen i offentlig sektor. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 4,6 % 2025. Att dessa prognoser för nettoutgiftsökningen är lägre än i den årliga lägesrapporten, och att kommissionen och Slovenien gör olika prognoser av saldot i de offentliga finanserna, beror främst på en lägre prognos för fasta bruttoinvesteringar och olika bedömningar av diskretionära åtgärder på inkomstsidan. Kommissionen räknar också med högre intäkter från skatter på produktion och import och från sociala avgifter, vilket ytterligare förklarar skillnaden i saldo i de offentliga finanserna så som det beräknats av kommissionen och Slovenien. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som innefattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara expansiv, med 0,3 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten bör minska till 65,5 % i slutet av 2025.

(16) Offentliga utgifter motsvarande 0,9 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens under 2025, jämfört med 0,3 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för

---

10 Rådets rekommendation om tillåtelse för Slovenien att avvika från och överskrida den rekommenderade nettoutgiftsbanan (Aktivering av den nationella undantagsklausulen) [För in hänvisningen: EUT C/2025/xxx, x.x.2025].

11 Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

12 Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen av den offentliga sektorns underliggande finanser. Den syftar till att bedöma den ekonomiska impulsen från skattepolitiken, både den som finansieras nationellt och den som finansieras genom EU:s budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.

återhämtning och resiliens möjliggör kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Sloveniens offentliga saldo och skuldsättning.

(17) De offentliga utgifterna för försvar i Slovenien låg stabilt på 1,2 % av BNP mellan 2021 och 2023[13]. Enligt kommissionens vårprognos 2025 kommer utgifterna för försvar att uppgå till 1,4 % av BNP 2024 och 1,6 % av BNP 2025. Detta motsvarar en ökning av med 0,4 procentenheter av BNP jämfört med 2021. Under den period då den nationella undantagsklausulen är aktiverad (2025–2028) blir det möjligt för Slovenien att omprioritera de offentliga utgifterna eller öka offentliga inkomsterna så att varaktigt högre försvarsutgifter inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 förväntas nettoutgifterna i Slovenien öka med 4,6 % 2025 och 9,3 % kumulativt 2024 och 2025. Utifrån kommissionens vårprognos 2025 förväntas Sloveniens nettoutgiftsökning 2025 ligga under den rekommenderade maximala ökningstakten, både årligen och när 2024 och 2025 beaktas tillsammans.

(19) I den årliga lägesrapporten ingår inte budgetprognoser efter 2025. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt underskott på 1,5 % av BNP 2026. Det ökade underskottet 2026 är i huvudsak en återspegling av högre ersättningar till anställda. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 7,0 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som innefattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara expansiv, med 0,8 % av BNP 2026. Kommissionen beräknar att den offentliga skuldkvoten kommer att minska till 63,8 % fram till slutet av 2026.

Viktiga politiska utmaningar

(20) Även om Sloveniens skattekvot är lägre än EU-genomsnittet är dess sammansättning inte särskilt tillväxtfrämjande. Det högsta personliga inkomstskatteskiktet och skattekilen[14] för en ensamstående person för olika inkomstnivåer är fortfarande bland de högsta i EU. Samtidigt är fastighetsskatterna, inklusive återkommande fastighetsskatter, alltjämt väldigt låga, med en andel på mindre än hälften av EU-genomsnittet. Om skattekilen på arbete minskade skulle detta innebära lägre arbetskraftskostnader, samtidigt som det stärker efterfrågan på arbetskraft och förbättrar konkurrensen. Högre nettolöner skulle dessutom kunna höja arbetskraftstillgången. Även om andelen miljöskatteintäkter överstiger EU-genomsnittet kan skattesystemet användas för att ytterligare främja miljömål, vilket även inbegriper principen om att förorenaren ska betala.

(21) Sloveniens åldrandekostnader förväntas öka betydligt, vilket ger ökade utgifter för hälso- och sjukvård, långvarig vård och omsorg samt pensioner under kommande årtionden. Återhämtnings- och resiliensplanen innehåller redan flera åtgärder för att främja den finanspolitiska hållbarheten i dessa system, och att det införts en översynsklausul i lagen om långvarig vård och omsorg kan ses som en större förbättring. Utöver planen borde det ändå vara viktigt att övervaka utgifterna så att det

[13] Eurostat, offentliga utgifter efter ändamålsklassificeringen av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog).

[14] Skattekilen definieras som summan av personlig inkomstskatt och arbetstagarnas och arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter exklusive familjebidrag, uttryckt som en procentandel av de totala arbetskostnaderna.

sociala skyddet är tillräckligt och finanspolitiskt hållbart, eftersom många delar i de ovan nämnda systemen fortfarande inte är slutförda och den ekonomiska miljön är konstant flytande. Utgiftsöversyner erkänns som ett användbart verktyg för att identifiera områden med lägre prioritet eller ineffektiva utgifter, och de besparingar som blir följden skulle då kunna omfördelas för att hantera nya finanspolitiska utmaningar inom försvar och den gröna och den digitala omställningen, och för att överbrygga innovationsgapet där utgifterna måste hållas på en högre nivå.

(22) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att slutföra ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Sloveniens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Slovenien ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att landet påskyndar genomförandet av reformer och investeringar genom att åtgärda relevanta utmaningar. Investeringarna är i hög grad koncentrerade till slutet av genomförandeperioden, vilket skulle kunna ge upphov till markanta kapacitetsutmaningar på olika nivåer. Detta förtjänar därför att uppmärksammas särskilt. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, civilsamhällesorganisationer och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett allmänt egenansvar för att återhämtnings- och resiliensplanen framgångsrikt ska kunna genomföras.

(23) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Sammanhållningsfonden, har påskyndats i Slovenien. Det är viktigt att fortsätta insatserna för att säkerställa att dessa program blir snabbt genomförda, och samtidigt maximera deras inverkan i praktiken. Slovenien håller redan på att vidta åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att främja konkurrenskraften och tillväxten. Samtidigt fortsätter Slovenien att möta svårigheter, däribland behovet av att höja konkurrenskraften genom att fokusera på innovation, bland annat genom att utveckla och tillverka kritisk teknik, och även utmaningar i fråga om energiomställning, vattenresiliens och bostäder, något som är särskilt relevant för stadskärnor och områden med hög turism, vidare kompetensbrist och kompetensglapp, däribland i fråga om digital kompetens och grön kompetens, integration av migrantarbetstagare och utsatta grupper på arbetsmarknaden, avinstitutionalisering och utveckling av samhällsbaserade tjänster som håller hög kvalitet, är tillräckliga och överkomliga. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 måste Slovenien – som en del av halvtidsöversynen av sammanhållningsfonderna – se över varje program med hänsyn till bland annat de utmaningar som identifieras i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. I kommissionens förslag av den 1 april 2025[15] förlängs tidsfristen för att lämna in en bedömning – för varje program – av resultatet av

[15] Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen (COM(2025) 123 final).

halvtidsöversynen efter den 31 mars 2025. Där ges också utrymme för flexibilitet för att kunna snabba på programgenomförandet, och incitament för medlemsstaterna att tilldela sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriteringsområden för unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning.

(24) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk EU-prioritering genom att stärka EU:s konkurrenskraft. STEP kanaliseras genom elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan även bidra till InvestEU-programmet genom stöd till investeringar på prioriterade områden. Slovenien skulle kunna använda dessa initiativ till att stödja utveckling eller tillverkning av kritisk teknik, däribland ren och resurseffektiv teknik.

(25) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra EU-fonder har Slovenien ett antal andra svårigheter som gäller energisektorn, hållbara transporter, klimatresiliens och miljö, företagsklimat, konkurrenskraft och brist på arbetskraft.

(26) Enligt konkurrenskraftskompassen måste alla EU-institutioner och nationella och lokala myndigheter göra en kraftansträngning för att skapa enklare regler och påskynda de administrativa förfarandena. Kommissionen har satt ambitiösa mål för att minska den administrativa bördan – med minst 25 %, och minst 35 % för små och medelstora företag – och har skapat nya verktyg för att nå de målen, däribland systematiskt stresstest av EU-lagstiftningen och utökad dialog med berörda parter. För att leva upp till den ambitionen behöver Slovenien också vidta åtgärder. Av företagen anser 67 % att de komplicerade administrativa förfarandena är ett problem för deras företag när de bedriver verksamhet i Slovenien[16]. Regleringsmässiga hinder i vissa sektorer är fortfarande högre än i resten av EU. Om man kunde minska regelhindren i sektorn för yrkesmässiga tjänster skulle det gå lättare att komma in i den sektorn, kvaliteten skulle förbättras och priserna sjunka, och dessutom skulle det bli lättare att uppnå EU:s förenklingsmål. Framför allt är juristyrket mer strikt reglerat än i andra EU-länder. I och med att arbetsmarknaden väntas vara fortsatt stram när befolkningen åldras, gör begränsningar av sådana yrken att den ekonomiska aktiviteten drabbas negativt och kan på lång sikt hämma tillväxten. Slovenien är en av de mest restriktiva medlemsstaterna när det gäller handel med tjänster, enligt OECD:s index för handelsrestriktioner.

(27) Sloveniens företagsdynamik har försvagats på senare år. Det är viktigt att det skapas nya företag, och att ineffektiva företag avvecklas, så att resurserna kan omfördelas effektivt till mer produktiva användningsområden och mer innovativa produkter och tjänster. Fram till 2020 var företags in- och utträden på marknaden högre än EU-genomsnittet, vilket återspeglar en stark förmåga att anpassa sig efter nya möjligheter, men på senare år har det märkts en nedgång, som i synnerhet beror på att andelen utträdande företag har gått ner. Att företag ska lämna marknaden kan nu inte ses som ett mål i sig, men åtgärderna för att skydda den befintliga produktionsstrukturen bör ändå inte vara överdrivna. Om nya företag tar form och växer till kan det hjälpa till att göra ekonomin mer produktiv och konkurrenskraftig.

(28) Slovenska företag är i huvudsak beroende av banklån och kan sällan ta hjälp av finansmarknaderna för finansiering genom obligationer eller eget kapital. I slutet av 2023 var den andel av samtliga finansieringskällor för icke-finansiella företag i

[16] *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, Flash Report, Eurobarometerrapport (april 2024).

Slovenien som utgjordes av banklån nästan samma som EU-genomsnittet, men andelen noterade aktier och obligationer var bara en tredjedel av EU-genomsnittet. Med mer kapital utöver lån skulle företag i Slovenien kunna göra mer ambitiösa, utvecklingsinriktade investeringar med högre risk. Särskilt riskkapitalinvesteringarna i förhållande till BNP är bland de lägsta i EU, något som hindrar tillväxten av nystartade företag. Institutionella investerare deltar inte tillräckligt på dessa marknader. Att ytterligare förbättra villkoren för finansiering med eget kapital och riskkapital, t.ex. genom att uppmuntra investeringar i pensionsfonder, och investering av hushållsbesparingar genom de individuella investeringskontona, skulle kunna locka mer utländskt kapital och hjälpa innovativa nystartade företag att skala upp.

(29) Enligt den europeiska resultattavlan för innovation för 2024[17] låg Sloveniens innovationsresultat kvar något under EU-genomsnittet 2024, och förbättrades mindre än EU-genomsnittet mellan 2017 och 2024. I Slovenien är de offentliga anslagen till forskning, företagens anslag till innovation utöver forskning samt innovationsanslagen per medarbetare fortfarande relativt låga. För att nå sitt eget mål att bli en ledande innovatör senast 2030 skulle Slovenien behöva påskynda sina FoU-investeringar i linje med de åtaganden man gjort i forsknings-, utvecklings- och innovationsstrategin inom sin återhämtnings- och resiliensplan. Att fullständigt och snabbt genomföra relevant lagstiftning kan ge en god grund för forskningsinvesteringar och leda till att detta mål uppnås.

(30) Enligt kommissionens undersökning om företagens förtroende[18] har företagsledare i den slovenska industrin rapporterat att bristen på arbetskraft är en framträdande faktor som begränsar den ekonomiska verksamheten sedan mitten av 2021. Vakansgraden är nära EU-genomsnittet. Med en arbetsmarknad som förväntas vara fortsatt stram är det allmänna kompetensglappet ett bekymmer. Den kompetens som finns tillgodoser inte efterfrågan på arbetsmarknaden. År 2024 var vakansgraderna i viktiga sektorer som industri-, bygg- och tjänstesektorn fortfarande höga, även om de var lägre än föregående år. Nästan hälften av alla arbetsgivare hade svårt att anställa lämpliga arbetstagare, däribland yrkesutbildade och eftergymnasialt utbildade, något som undergrävde företagens produktivitet och deras förmåga till innovation.

(31) Mellan 2018 och 2022 försämrades de grundläggande färdigheterna bland 15-åringar, vilket försvårar den framtida kompetensutvecklingen. Mellan 2015 och 2018 var lågpresterandenivån nära EU-målet på 15 %, men den steg avsevärt för matematik och läsning mellan 2018 och 2022. Lärarbristen har ökat, då det har blivit svårt att behålla läraryrkets attraktionskraft. År 2022 gick nästan 42 % av eleverna i Slovenien i skolor där undervisningen äventyrades av brist på undervisande personal.

(32) Att döma av uppgifterna om lediga tjänster är det knappt om IKT-personal, i synnerhet nyutexaminerade inom IKT. Det gör det svårt att tillgodose behoven av digital omställning i företagssektorn. Bristen på digitala färdigheter bland invånarna är en utmaning för hela den vuxna befolkningen, men särskilt för arbetslösa och dem som saknar tillgång till digitala verktyg. Man bör också särskilt uppmärksamma grön kompetens, då bristen på arbetstagare är framträdande i många yrken som kräver specialiserad kompetens eller expertis som är nödvändig för den gröna omställningen.

(33) Samtidigt som arbetsstyrkan saknar kompetens som är relevant för arbetsmarknaden, däribland på det digitala området och STEM-området, har deltagandet i

[17] Den europeiska resultattavlan för innovation – Slovenien.

[18] *Time series* – Europeiska kommissionen (europa.eu).

vuxenutbildning minskat. Slovenien ligger långt ifrån sitt ambitiösa mål att 60 % av befolkningen ska delta. Bristen på digitala färdigheter hos den vuxna befolkningen hindrar många att komma in i de mer högkvalificerade sektorerna i arbetslivet. Svårigheterna var som mest uttalade bland personer som är äldre eller har kvalifikationer på lägre nivå, personer med migrantbakgrund och icke-arbetande personer.

(34) Utlandsfödda arbetstagare utgör för närvarande 15 % av landets arbetskraft. Sedan 2019 har antalet utländska arbetstagare ökat med 48,7 %. De flesta av dessa arbetstagare har låg kompetens: 9 av 10 har som mest grundskoleutbildning, och över en tredjedel har minimilön. Den slovenska arbetsmarknaden har haft nytta av inflödet av dessa arbetstagare, men det finns en fortsatt arbetskraftsbrist, även för högkvalificerade jobb. Trots vidtagna åtgärder släpar utländska arbetstagares ansökningar om arbetstillstånd alltjämt efter rejält, på grund av alltför besvärliga rättsliga krav.

(35) Brist på arbetskraft och kompetens hindrar tillhandahållandet av tjänster, i synnerhet i vård- och undervisningssektorn. Vakansgraderna i vårdsektorn och skolorna är fortfarande relativt höga. Eftersom det är svårt att tillsätta de lediga platserna blir arbetsbelastningen och arbetsvillkoren ännu värre för den befintliga personalen. Nyckeln till att främja konkurrenskraften och tillväxten är att öka tillgången till arbetskraft, däribland genom att ytterligare stimulera deltagandet på arbetsmarknaden för främst äldre och arbetstagare med lägre kompetensnivå, locka arbetstagare från länder utanför EU och stärka migrantarbetstagares integration på arbetsmarknaden och i samhället.

(36) Fossila bränslen, varav en stor andel importerade, utgör fortfarande en betydande andel av Sloveniens energimix (58 %), och det bidrar därmed till högre och mer volatila priser som i sin tur påverkar konkurrenskraften. Det krävs koncentrerade insatser för att snabba på utbyggnaden av förnybara energikällor i alla sektorer, användningen av energilagring och genomförandet av energieffektivitetsåtgärder.

(37) Tillståndsförfarandena och de administrativa förfarandena för installationer av förnybar energi på nätnivå, i synnerhet vindkraftsanläggningar, är alltjämt en stor flaskhals på grund av de komplicerade och långdragna miljöförfarandena i kommunerna, som kan hålla på i flera år. Slovenien har inte dokumenterat någon ökning av vindkraftskapaciteten det senaste årtiondet trots den potential som finns. Om man utser områden för vindkraftsanläggningar med detaljerade regler för den fysiska planeringen kan det gå lättare att frigöra potentialen. Dessutom kan kapacitetsuppbyggnad i form av utbildning och ytterligare resurser till de lokala myndigheterna bidra till att få igång utbyggnaden av förnybar energi.

(38) Begränsningar i näten, särskilt på distributionsnivå, gör att en allt större andel anläggningar för förnybar energi inte kan anslutas (över 20 % av ansökningarna på lågspänningsnivå får avslag), och det visar tydligt behovet av förstärkning. Det har vidtagits fler åtgärder för att förbättra nätet genom faciliteten för återhämtning och resiliens, däribland enligt REPowerEU-kapitlet, men Slovenien behöver ändå öka sina insatser, däribland genom att införa komponenter för smarta nät. Energieffektivitetsåtgärderna och i synnerhet renoveringen av byggnader har fortsatt att genomföras genom den nationella finansieringsramen och olika EU-fonder, t.ex. faciliteten för återhämtning och resiliens, men trots detta måste Slovenien göra mer för att i synnerhet nå målen i sin långsiktiga renoveringsstrategi: att minska byggnaders energiförbrukning med 17 % 2030 jämfört med 2020.

(39) Användningen av hållbara transporter ligger fortfarande efter resten av EU, då beroendet av privatbilar fortfarande är mycket högt. Särskilt låg är elektrifieringen av transporterna, där elens andel av den slutliga energianvändningen i transportsektorn är fortsatt försumbar, med 1,3 %. På EU-nivå minskade utsläppen av växthusgaser från vägtransporter mellan 2005 och 2023, men i Slovenien skedde en tydlig ökning. Många stora investeringar i järnvägar och e-mobilitet pågår inom ramen för återhämtnings- och resiliensplanen. Det finns dock fortfarande utrymme för att ytterligare öka användningen av kollektivtrafiken.

(40) Slovenien är i hög grad sårbart för klimatrelaterade risker, särskilt översvämningar, och har drabbats av många extrema väderhändelser på senare år (t.ex. skogsbränder 2022 och stormar med kraftiga översvämningar 2023). Detta påverkar landets ekonomi och samhälle negativt, med en ekonomisk förlust per person i Slovenien som är bland de högsta i EU. Trots insatser för att höja klimatresiliensen finns det svårigheter kvar, särskilt när det gäller att införa översvämningsskyddsåtgärder och naturbaserade lösningar samt miljöstyrning. Pressen på vattenresurserna blir dessutom högre och naturens och ekosystemens tillstånd fortsätter att förvärras, och det försvagar Sloveniens klimat- och vattenresiliens och visar de finansieringsluckor som finns på den här punkten.

(41) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2025 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra 2025 års rekommendation om euroområdets ekonomiska politik. För Slovenien bidrar rekommendationerna 2, 3 och 5 till att genomföra euroområdets första rekommendation om konkurrenskraft, medan rekommendationerna 4 och 5 bidrar till att genomföra euroområdets andra rekommendation om resiliens, och rekommendation 1 bidrar till att genomföra euroområdets rekommendation om makroekonomisk och finansiell stabilitet som fastställs i 2025 års rekommendation.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovenien att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Öka de övergripande försvarsutgifterna och försvarsberedskapen i enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Efterleva de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rekommenderades av rådet den 21 januari 2025 och samtidigt utnyttja möjligheten till högre försvarsutgifter inom ramen för den nationella undantagsklausulen. Säkerställa att det sociala skyddet är finanspolitiskt hållbart och omfördela skatteintäkterna mot mer tillväxtfrämjande och hållbara källor. Förbättra de offentliga finansernas kvalitet genom att genomföra utgiftsöversyner.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för ett slutförande i god tid av reformer och investeringar enligt förordning (EU) 2021/241, brådskande påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av sammanhållningspolitiska program (Eruf, FRO, ESF+) och, när så är lämpligt, bygga vidare på de möjligheter som halvtidsöversynen erbjuder. Utnyttja EU-instrumenten optimalt, däribland det tillämpningsområde som erbjuds av InvestEU och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.

3. Förenkla regelverket, förbättra regleringsverktygen och minska den administrativa bördan för företagen, däribland inom vissa tjänster och reglerade yrken, samt minska hindren för handel med tjänster. Stärka konkurrenskraften genom att främja

företagsdynamik och skapande av företag med hög tillväxt, genom att förbättra villkoren för kapitalinvesteringar, däribland riskkapitalinvesteringar, för institutionella investerare och även för investeringar i forskning, utveckling och innovation.

4. Snabba på utbyggnaden av förnybara energikällor och energilagring genom att rationalisera och påskynda administrativa förfaranden och tillståndsförfaranden, genom att utse områden för vindkraftsanläggningar och trappa upp kapacitetsuppbyggnaden för tillståndsgivning på lokal nivå. Stärka elnätsinfrastrukturen på distributionsnivå och införa komponenter för smarta nät. Dessutom påskynda genomförandet av energieffektivitetsåtgärder, särskilt i byggsektorn. Främja elektrifieringen av transportsektorn och rikta in investeringarna på hållbara transporter, i synnerhet järnväg. Ytterligare stärka klimat- och vattenresiliensen genom att förbättra styrningen av miljö och klimatanpassningen och påskynda genomförandet av riktade klimatanpassnings- och miljöåtgärder.

5. Åtgärda arbetskraftsbristen genom att utöka tillhandahållandet och förvärvet av färdigheter och kompetenser, däribland grundläggande färdigheter bland elever och sådana som är relevanta för den gröna och den digitala omställningen. Driva på livslångt lärande och utbildning, särskilt för arbetstagare med lägre kompetens och äldre arbetstagare. Göra Slovenien mer attraktivt för utländska arbetstagare med avancerad kompetens. Förbättra arbetsvillkoren, i synnerhet i vård- och undervisningssektorerna.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande